

**UCHWAŁA NR XV/114/19
RADY GMINY MIEŚCISKO**

z dnia 18 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych” na rok 2020.**

Na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277).

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” na rok 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mieścisko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2020 r.

Przewodnicząca Rady
Gminy Mieścisko

Kamila Mazurek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2020.

Preambuła

Rozdział I

Cel ogólny.

Rozdział II

Cele szczegółowe.

Rozdział III

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Mięścisko.

ROZDZIAŁ IV

Lokalna lista zasobów - podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział V

Realizacja zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

ROZDZIAŁ VI

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mięścisku.

Rozdział VII

Monitorowanie stanu problemów alkoholowych.

Rozdział VIII

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział IX

Źródła finansowania i zasady finansowania.

Rozdział X

Postanowienia końcowe.

P R E A M B U Ł A

Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi umożliwiła lepszą realizację zarówno działań profilaktycznych, jak i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak i środki na realizację tych zadań oraz podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie.

W art. 4¹ określa się, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy”. W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochronę przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Dokumentem - który oprócz ustawy - stanowi podstawę prawną podejmowanych działań, jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wchodzący w skład strategii rozwiązywania problemów społecznych, corocznie uchwalany przez Radę Gminy (art. 4¹ ust. 2).

ROZDZIAŁ I

CEL OGÓLNY

Zawarte w programie działania mają na celu podnoszenie świadomości wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz innych grup społecznych na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Są to zarówno działania profilaktyczne, których zasadniczą rolą jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów oraz rozwiązywanie i zmniejszanie skali problemów już istniejących celem ograniczenia szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych w środowisku lokalnym.

ROZDZIAŁ II

CEL SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie dostępu do świadczeń terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, pijących nadmiernie i szkodliwie oraz członków ich rodzin.
2. Zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej.
3. Wspieranie procesu trzeźwienia i utrzymywania abstynencji przez osoby uzależnione od alkoholu.
4. Ograniczenie dzieciom i młodzieży dostępności do alkoholu.
5. Wspieranie zdrowych form spędzania wolnego czasu oraz działań profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny styl życia.
6. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie problematyki alkoholowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym popularyzacja informacji o szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i skutkach choroby alkoholowej.
7. Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym zakup programów rekomendowanych.
8. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
9. Interwencja w przypadku naruszenia zasad sprzedaży napojów alkoholowych.
10. Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11. Zmniejszanie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa, porządku publicznego i przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MIEŚCISKO

Gmina Mieścisko (woj. wielkopolskie), usytuowana w północno-wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego, zajmuje obszar 135,62 km². Od północy i zachodu graniczy z gminą Wągrowiec, od wschodu z gminą Janowiec Wielkopolskie, a od południa z gminami Skoki i Kłecko. Gmina Mieścisko liczy ogółem 6065 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2018 r. - mieszkańcy zameldowani na pobyt stały).

Wielkość populacji i zmiany w czasie.

Tabela 1. Wielkość populacji i zmiany w czasie.

Rok	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2005	6000	71	42	29
2006	6032	87	61	26
2007	6064	85	47	38
2008	6090	76	51	25
2009	6102	68	35	33
2010	6098	77	59	18
2011	6123	81	46	35
2012	6152	83	55	28
2013	6157	74	54	20
2014	6135	78	55	23
2015	6173	59	52	7
2016	6037	58	68	-10
2017	6084	58	55	3
2018	6065	66	57	10

Dane: Urząd Gminy Mieścisko

1. Oświata na terenie Gminy

Tabela 2. Liczba dzieci w szkołach.

Placówka oświatowa	30.09.2015 r.	30.09.2016 r.	30.09.2017 r.	30.09.2018 r.	30.09.2019 r.
SP Mieścisko	388	362	514	491	430
SP Popowo Kościelne	77	74	84	97	111
Gimnazjum	218	200	-	-	-
Przedszkole w Mieścisku i Popowie Kościelnym	157	161	178	177	152

2. Parafie Rzymsko-Katolickie:

- Parafia pw. Św. Michała Archaniola w Mieścisku;
- Parafia pw. Św. Anny w Podlesiu Kościelnym;
- Parafia pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Gołaszewie;
- Parafia pw. Św. Andrzeja Boboli w Żabiczynie;
- Parafia pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Popowie Kościelnym.

3. Stan bezrobocia

Tabela 3. Stan bezrobocia. Dane PUP Wągrowiec.

Gmina Mieścisko	31.12.2014 r.	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.	31.12.2017 r.	31.12. 2018 r.
Liczba bezrobotnych ogółem	318	234	174	151	113
Zarejestrowani z prawem do zasiłku	50	37	26	22	16
Zarejestrowani bez prawa do zasiłku	268	197	148	129	87

4. Świadczenia społeczne.

Tabela 4. Świadczenia społeczne

Gmina Mieścisko	31.12.13 r.	31.12.14 r.	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS	166	165	162	141	128	131
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS, które zostały objęte pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego członka rodziny	22	17	22	24	19	16

Tabela 5. Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji materialnej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie		Liczba Rodzin		Liczba osób w rodzinie	
	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.
ubóstwo	114	90	387	310	84	77	280	260
bezrobocie	82	56	321	210	52	45	192	155
niepełnosprawność	70	66	231	198	55	69	166	209
długotrwała lub ciężka choroba	26	26	72	62	26	37	67	87
bezzadność w sprawach opiek.wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	78	59	345	272	66	74	290	299
w tym: rodziny niepełne	35	27	149	131	32	26	136	109
rodziny wielodzietne	38	34	232	209	33	38	204	235
alkoholizm	22	24	69	73	19	16	53	38

przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	2	9	1	1	3	1

5. Szacunkowe dane dot. populacji, w której występują różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 6. Dane opracowane na podstawie statystyk Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dot. populacji osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.

		Polska - 38,6 mln	Mieścisko
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% całej populacji	ok. 800 tys.	ok. 121 osoby
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo)	ok. 4% całej populacji	ok. 1,5 mln osób	ok. 243 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% całej populacji	ok. 1,5 mln osób	ok. 243 osób
Osoby pijące szkodliwie, nie uzależnione od alkoholu	ok. 5-7% całej populacji	ok. 2-2,5 mln osób	ok. 303-425 osób

Z powyższych danych wynika, że na terenie Gminy Mieścisko różne kategorie problemów alkoholowych mogą dotyczyć w sposób bezpośredni lub pośredni około 1000 osób, co stanowi około 15% wszystkich jej mieszkańców. Jest to populacja osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie, współuzależnionych oraz dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

6. Nietrzeźwość - przestępstwa i wykroczenia odnotowane przez Komisariat Policji w Skokach.

Tabela 7. Dane statystyczne dot. Gminy Mieścisko.

Źródło: Komisariat Policji Skoki.

Przestępstwa i wykroczenia	2015	2016	2017	2018
Liczba interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu	12	21	29	15
„Niebieskie Karty”	4	5	6	4
Interwencje w miejscach publicznych	29	29	21	15
Nietrzeźwi kierowcy	9	15	9	9
Osoby nietrzeźwe zatrzymane w PDOZ (pomieszczenie dla osób zatrzymanych) lub doprowadzone do Izby Wytrzeźwień.	3	4	9	2

7. Rynek alkoholowy na terenie Gminy Mieścisko

Tabela Nr 8. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych - stan na 30.11.2019 r.

	ogółem	do 4,5% oraz na piwo	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%
1. Detal	19	19	17	16
2. Gastronomia	6	6	3	3
Razem	25	25	20	19

8. Statystyka działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku w 2018 roku skierowanych do osób nadużywających alkoholu.

Tabela Nr 9 Liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji o wszczęcie postępowania celem skierowania osób na leczenie w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Policja	Rodzina	Inne podmioty	Ośrodek Pomocy Społecznej	Zespół Interdyscyplinarny	Punkt Konsultacyjno-Edukacyjny
6	5	2	3	0	1

Zespół ds. leczenia GKRPA w Mieścisku realizujący zadania dot. motywacji osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego odbył 7 spotkań. Na rozmowę wezwano 28 osób, w tym 2 członków rodzin – zgłosiło się 12 osób, w stosunku do których wpłynęły zgłoszenia o występowaniu przesłanek z art. 24 w/w ustawy. Pouczono je o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i/lub poddaniu się leczeniu odwykowemu. Skierowano:

- 8 wniosków do Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieścisku o przeprowadzenie wywiadu i udzielenie informacji o rodzinie osoby nadużywającej alkoholu.
- 6 wniosków do Sądu Rejonowego w Wągrowcu Wydział III Rodzinny o zastosowanie leczenia odwykowego i wyznaczenie kuratora,
- 6 wniosków do biegłych sądowych celem przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Na podstawie przedstawionych w powyższym rozdziale danych należy wywnioskować, że liczba problemów wynikających z nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Mieścisko **nie wykazuje tendencji wzrostowych**. Z danych pozyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieścisku wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej, którzy zostali objęci tą pomocą z powodu problemu alkoholowego w rodzinie ulega zmniejszeniu w stosunku do lat poprzednich. W 2015 roku z pomocy tej skorzystały 22 rodziny, w 2016 roku - 24 rodziny, w 2017 roku - 19 rodzin, a w 2018 - 16 rodzin.

Z danych Komisariatu Policji w Skokach wynika, że liczba interwencji domowych w porównaniu do roku ubiegłego znacznie się zmniejszyła z 29 osób w 2017 roku do 15 osób w 2018 roku. Zmniejszyła się także liczba założonych „Niebieskich Kart” z 6 w 2017 roku do 4 w 2018 roku. Znacznie zmniejszyła się także liczba interwencji w miejscach publicznych z 21 w 2017 roku do 15 w 2018 roku. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców w okresie ostatnich 2 lat utrzymuje się na tym samym poziomie tj. 9 osób. W 2017 roku liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych oraz doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień wyniosła 9, a w 2018 roku tylko 2.

W 2013 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku wpłynęły 23 wnioski, w 2014 roku - 28 wniosków, w 2015 roku tylko 17 wniosków, w 2016 - 24 wnioski, w 2017 – 13 wniosków, a w 2018 – 17 wniosków o podjęcie działań zmierzających do skierowania osób na leczenie w zakładzie leczenia odwykowego. Jak widać w porównaniu do roku 2017 liczba wniosków uległa zwiększeniu. Faktu tego nie należy jednak jednoznacznie przyjmować jako informację o zwiększającej się liczbie osób nadużywających alkoholu. Być może to właśnie edukacja i stałe systematyczne działania wynikające z realizacji poprzednich programów

profilaktycznych mają wpływ na to, że mieszkańcy Gminy Mieścisko posiadają wiedzę, gdzie można szukać pomocy i zwracają się o nią poprzez kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z przedstawionej statystyki za rok 2018 wynika, że najwięcej wniosków o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku skierowanych było przez Policję, rodzinę oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku. Fakt kierowania wniosków przez Policję i Ośrodek Pomocy Społecznej sugerować może zrozumienie i profesjonalne podejście przez pracowników tych służb do tematu problemów wynikających z nadużywania alkoholu przez członków rodzin.

Jako pozytywne zjawisko należy natomiast przyjąć fakt spadku bezrobocia na terenie Gminy Mieścisko, co zapewne ma także duży wpływ na ograniczenie skali problemów wynikających z nadużywania alkoholu przez lokalne społeczeństwo.

10. Na zlecenie Urzędu Gminy Mieścisko przeprowadzone zostały badania, które opierały się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami przy wykorzystaniu narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz. Badania przeprowadzone zostały w IV kwartale 2019 r. Łącznie wzięło w nich udział 311 osób, w tym 100 dorosłych mieszkańców, 193 uczniów oraz 18 sprzedawców napojów alkoholowych.

Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy Mieścisko oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

WNIOSKI I REKOMENDACJE z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących gminę Mieścisko w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które posłużyły opracowania niniejszego programu mającego na celu poprawę sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz zachowań przemocowych.
- Zapoznanie się z problemami uczniów szkół podstawowych, szczególnie z ich postawami i doświadczeniami związanymi z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami, a także poczuciem bezpieczeństwa.
- Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje. Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie gminy Mieścisko wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do uczniów i mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Analizując wyniki przeprowadzonych na terenie gminy Mieścisko badań, można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające szczególnej uwagi ze strony władz samorządowych.

Alkohol

Z przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy badań można wnioskować, że jedną z najważniejszych kwestii zdaje się być problem picia alkoholu – 13% uczniów deklaruje, że inicjację alkoholową mają już za sobą. Łatwość w sięganiu po alkohol może być związana z tym, że duża część badanej młodzieży jest zdania, że picie piwa jest mniej groźne niż napojów wysokoprocentowych – takie zdanie wyraża 36%. Dodatkowo wśród uczniów są osoby deklarujące picie bieżące, a także przyznające się do incydentów upijania się (4% uczniów). Powinien być to sygnał dla władz lokalnych, który musi skutkować kontynuacją działań z zakresu profilaktyki wśród młodzieży szkolnej. By przynosiła ona skutek i trafiała do młodych ludzi, musi być prowadzona przez doświadczonych trenerów, specjalistów, którzy będą potrafili dotrzeć do młodzieży w dzisiejszej, trudnej rzeczywistości. Rekomenduje się podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Zaleca się przeprowadzanie programów rekomendowanych przez Państwową Agencję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sytuacja pierwszego kontaktu z alkoholem

powinna zwrócić szczególną uwagę, tym bardziej, że część młodych respondentów deklaruje, że po raz pierwszy alkohol piła z osobami dorosłymi – 36% uczniów szkoły podstawowej (osoby, które wcześniej deklarowały inicjację alkoholową) przyznaje, że alkohol piło z rodzicem. Niestety możemy tutaj mówić o pewnym przyzwoleniu dorosłych na picie alkoholu przez młodzież. Być może wielu rodziców wychodzi z założenia, że w ten sposób nauczą dziecko, że alkohol to nic przyjemnego lub też będą mieli zachowanie dziecka po alkoholu pod kontrolą. Niestety jest to błędna teoria, dlatego warto uświadamiać rodziców w tym aspekcie. Tym bardziej, że jak deklaruje 60% uczniów ich rodzice wiedzą, że młodzi piją alkohol i bywa, że reagują obojętnością. Dlatego skierowanie działań edukacyjnych także w stronę dorosłych mieszkańców powinno być jednym z założeń lokalnych programów profilaktyki. Trzeba też jasno powiedzieć, że żadne działania profilaktyczne nie przyniosą zamierzonych rezultatów, jeśli podstawowa instytucja profilaktyczna jaką niewątpliwie w dalszym ciągu są rodzice będzie dawała przyzwolenie na zachowania ryzykowne wśród młodych ludzi.

Grupa rówieśnicza i jej akceptacja jest dla młodych ludzi na tyle ważna, że są w stanie dla niej podejmować różnego rodzaju zachowania ryzykowne np. picie alkoholu, a o takim zachowaniu wraz z rówieśnikami mówi 32% uczniów. Istotne są także powody sięgania po alkohol przez młodzież, ponieważ duża część respondentów jako powód podaje chęć dopasowania się do kolegów – 72% uczniów jest takiego zdania. Dlatego ważne, aby w działaniach profilaktycznych uwzględnić także nabywanie umiejętności psychospołecznych, jak np. asertywność, radzenie sobie z presją grupy. Alkohol jest także przez młodych ludzi traktowany jako sposób na dobrą zabawę (44% uczniów wyraziło taką opinię), dlatego ważne jest by wyczulić rodziców i innych dorosłych na to, w jaki sposób młodzież spędza czas wolny.

Warto zwrócić także uwagę na kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, gdyż aż 35% ankietowanych dorosłych przyznaje, że byli świadkami zakupu alkoholu przez osoby nieletnie, a spora część młodzieży uważa, że na terenie Mięściska łatwo jest kupić alkohol osobom nieletnim. W tym miejscu przywołamy wyniki uzyskane z badań sprzedawców napojów alkoholowych – zgodnie twierdzą oni, że nigdy nie zdarzyła im się sprzedaż alkoholu osobie nieletniej. Warto zatem sprawdzić tę kwestię i podjąć kroki dotyczące kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

Poruszenie tematyki związanej ze spożywaniem alkoholu przyniosło nam także informację o tym, że dorośli mieszkańcy analizując problemy w przestrzeni lokalnej to właśnie alkoholizm oraz picie alkoholu przez młodzież wskazali na pierwszych miejscach – kolejno 60% i 30%. Widać także zmiany w zakresie picia alkoholu na terenie gminy na przestrzeni ostatnich 10 lat. Są to bardzo istotne informacje dla planowania dalszych działań profilaktycznych. Profilaktyka prowadzona wśród dorosłych powinna także koncentrować się na takich zagadnieniach jak prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu czy też picie alkoholu przez kobiety w ciąży. Z przeprowadzonych badań wynika,

że 6% prowadziło pojazd będąc pod wpływem alkoholu, co może być tragiczne w skutkach, dlatego trzeba zapobiegać tego typu sytuacjom.

Ponadto specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkoholizm oraz przemoc domowa to jedno z ważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminy w opinii jej mieszkańców. Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów. Z kolei, na terenie gminy może zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.

Zwraca się uwagę, iż szkolenia dla sprzedawców powinny odbywać się w punktach sprzedaży alkoholu, dzięki czemu osoba prowadząca szkolenie będzie mogła dostosować przekazywane treści do specyfiki danego miejsca oraz wskazać rozwiązania problemów, z którymi zmagają się dany sprzedawca. Szkolenia w punktach sprzedaży okazują się bardziej skuteczne niż szkolenia stacjonarne.

Przemoc

Zarówno z młodzieżą, jak i z dorosłymi został poruszony także bardzo trudny temat przemocy w rodzinie. Został on wskazany jako jeden z najważniejszych problemów lokalnych – 32% wskazało właśnie na przemoc w rodzinie. Jeśli chodzi o sytuacje doświadczania przemocy w swoim najbliższym otoczeniu, 44% uczniów oraz 10% dorosłych mieszkańców udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Jak już wspomniano, jest to spory odsetek, biorąc pod uwagę, że często zjawisko przemocy jest ukrywane przez jej ofiary. Ważne by wzmacniać postawę otwartości wobec tego problemu, a jednocześnie nadal nie ustawać w trudzie edukowania dorosłych mieszkańców, także w zakresie działań pomocowych, prowadzonych w środowisku lokalnym. Tym bardziej, że na pytanie, czy znają w swoim otoczeniu przypadki przemocy w rodzinie, 19% udzieliło twierdzącej odpowiedzi, natomiast 35% słyszało o takich sytuacjach wśród swoich znajomych. Niestety są wśród badanych osoby, które uważają, że obrażanie czy wyzwiska są normalną sprawą w każdej rodzinie – 15% jest tego zdania. To ważny sygnał dla osób zajmujących się w gminie profilaktyką, by informować mieszkańców o nowelizacjach prawnych odnośnie przemocy, sposobach reagowania i możliwościach pomocy pokrzywdzonym, instytucjach pomocowych w najbliższym otoczeniu. Istotna jest także profilaktyka prowadzona w placówkach oświatowych, gdyż młodzi ludzie nie tylko dostrzegają problem przemocy w swoich szkołach (o występowaniu przemocy pomiędzy uczniami mówi 43% ankietowanych uczniów), ale także sami przyznają, że taką przemoc stosowali.

Na podstawie powyższej analizy należy uznać, że **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok** powinien być kontynuacją polityki realizowanej przez Gminę Mieścisko w latach ubiegłych w oparciu o *Ustawę o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi*. Stanowi on spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze określonych zagadnień społecznych, które realizowane będą w 2020 roku. Przedstawiony poniżej Gminny Program jest nowy, ale zasadniczo nieodbiegający w swej formie i treści od poprzednich, co warunkuje w dużym stopniu jego skuteczność. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej i alkoholizmu zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach.

ROZDZIAŁ IV

LOKALNA LISTA ZASOBÓW - PODMIOTY PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku.
2. Punkt Konsultacyjno-Edukacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku i Popowie Kościelnym.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku.
4. Placówki oświatowe (szkoły podstawowe i przedszkola w Mieścisku i Popowie Kościelnym).
5. Świetlica Środowiskowa w Mieścisku.
6. Świetlice wiejskie działające na terenie Gminy.
7. Komisariat Policji w Skokach.
8. Grupa samopomocowa AA „Rybak” w Mieścisku.
9. Ośrodek Zdrowia Lekarzy Rodzinnych w Mieścisku.
10. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Mieścisku.
11. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

ROZDZIAŁ V

REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. W zakresie zwiększania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu :

- prowadzenie Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym (alkoholicy, ich żony, rodzice i dzieci) w Mieścisku i Popowie Kościelnym,
- kontynuacja dyżurów psychologa w Punkcie Konsultacyjno-Edukacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieścisku,
- finansowanie kosztów bieżącej działalności w/w Punktów,
- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego i uczestnictwa w mitingach ruchu AA,
- ponoszenie kosztów sporządzania opinii i opłat sądowych za wnioski kierowane do Sądu Rejonowego w Wągrowcu o leczenie odwykowe,
- finansowanie lub dofinansowanie szkoleń zwiększających kompetencje osób pomagających osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Wągrowcu oraz Wojewódzkim Szpitalem dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Gnieźnie i Zakładem Leczenia Uzależnień w Charcicach,
- współpraca z Sądem Rejonowym w Wągrowcu, kuratorami sądowymi oraz Komisariatem Policji w Skokach i Komendą Powiatową Policji w Wągrowcu,
- propagowanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i terapeutycznej w przypadku choroby alkoholowej,
- zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień dla podmiotów działających w tym obszarze, w tym dla Komendy Powiatowej Policji w Wągrowcu,
- udzielenie dotacji Gminie Piła z przeznaczeniem na podejmowanie czynności wobec osób nietrzeźwych z terenu Gminy Mieścisko, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. W zakresie udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- podejmowanie skutecznych interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, których głównym powodem jest nadużywanie alkoholu przez członka rodziny, przy ścisłej współpracy z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia Lekarzy Rodzinnych, Świetlicą Środowiskową w Mieścisku i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- udostępnianie bezpłatnych porad w ramach Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym,
- prowadzenie i finansowanie bieżącej działalności Świetlicy Środowiskowej w Mieścisku dla dzieci z grup ryzyka w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień oraz rodzin dysfunkcyjnych (dożywianie dzieci, wynagrodzenie wychowawcy, zapewnienie materiałów dydaktyczno-edukacyjnych, ponoszenie kosztów ogrzewania, zużycia wody i prądu, drobne remonty i doposażenie pomieszczenia świetlicowego, organizacja wycieczek, spotkań świątecznych i okolicznościowych),
- prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- włączanie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie oraz organizowanie festynów promujących życie rodzinne bez przemocy,
- finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom przemocy,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy, w tym obowiązujących procedur interwencyjno-pomocowych (ulotki, informatory, broszury itp. adresowane do ofiar przemocy),
- przygotowywanie materiałów informacyjnych (np. ulotki) dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w których będą zawarte informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie i konsekwencje, jakie pociąga za sobą jej stosowanie,
- upowszechnianie informacji o prowadzonych na terenie gminy lub powiatu działaniach adresowanych do osób krzywdzących swoich bliskich.

3. W zakresie prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- organizowanie i finansowanie konkursów, pokazów oraz różnych form zajęć służących poznawaniu zagrożeń związanych z alkoholizmem i innymi uzależnieniami,
- finansowanie posiłków regeneracyjnych dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, w tym Świetlicy Środowiskowej w Mieścisku,
- profilaktyka szkolna w dziedzinie alkoholizmu, w tym zakup programów warsztatów i profilaktycznych oraz materiałów niezbędnych do realizacji tych programów według zapotrzebowania dyrektorów szkół oraz dofinansowanie zajęć sportowych stanowiących integralną część programów profilaktycznych,
- organizowanie oraz finansowanie lub dofinansowanie narad, seminariów, szkoleń i kursów specjalistycznych dla różnych grup zawodowych działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- propagowanie pozytywnych wzorców zachowań i zdrowego trybu życia poprzez wspieranie, organizowanie i finansowanie imprez i akcji bezalkoholowych, takich jak: konkursy i happeningi profilaktyczne, festyny trzeźwościowe, pikniki itp., które pozwolą na dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców (w tym zakup nagród rzeczowych). Za działaniami takimi przemawia również fakt, że większość, bo 60% ankietowanych uczniów deklaruje, że rodzice wiedzą o tym, że piją alkohol. Potwierdza to przyzwolenie rodziców na picie alkoholu wśród młodych ludzi. Dlatego wszelkie działania edukacyjne są jak najbardziej wskazane,
- wspieranie lokalnych działań o treściach prozdrowotnych i profilaktycznych,
- włączanie się i wspieranie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych,
- finansowanie umów na realizację zadań z zakresu profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi z podmiotami związanymi i niezwiązanymi z budżetem Gminy,
- opracowywanie, zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień (np. broszury, ulotki, plakaty),
- współpraca z Policją celem minimalizacji negatywnych i szkodliwych społecznie zjawisk poprzez dofinansowanie działań Komendy Powiatowej Policji w Wągrowcu związanych z prowadzeniem kampanii profilaktycznych z zakresu konsekwencji prawno-społecznych związanych z prowadzeniem pojazdu po wypiciu alkoholu, w tym zakup ulotek, elementów odblaskowych, nagród na konkursy itp. Zaleca się także zwiększenie kontroli Policji pod kątem trzeźwości kierowców na terenie gminy Mieścisko,
- z przedstawionych rezultatów badań wynika, że większość ankietowanych słusznie uważa, że picie alkoholu podczas ciąży ma bezpośredni wpływ na rozwój dziecka i oczywiście jest to prawda. Trzeba podkreślić, że każda, nawet najmniejsza ilość alkoholu może nieodwracalnie uszkodzić

płód, doprowadzając jednocześnie do poważnych zaburzeń rozwoju. **Niestety na pytanie dotyczące tego, czy spotkali kobiety spożywające alkohol będąc w ciąży aż 40% ankietowanych odpowiedziało twierdząco.** W związku z powyższym zaleca się ośrodkowi zdrowia informowanie kobiet w ciąży o skutkach picia przez nie alkoholu. Należy przekazać informację na temat alkoholowego zespołu płodowego FAS jako konsekwencji picia alkoholu w okresie ciąży. W tym celu należy zakupić ulotki celem ich rozpropagowania

4. W zakresie wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- dotacje lub inne formy wspomagania mogą być przyznawane instytucjom, stowarzyszeniom i osobom fizycznym, które spełniają kryteria określone w niniejszym Programie i realizują zgodnie ze swoim statutem zadania wchodzące w zakres profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. W zakresie podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 w/w ustawy oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych planowanych działań kontrolnych i doraźnych (wnioskowanych, zleconych, skargowych lub rozpoznawczych) w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych) w zakresie objętym ustawą, uchwałą Rady Gminy i zezwoleniem,
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia,
- podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawowy zakaz sprzedaży nieletnim i nietrzeźwym oraz na kredyt i pod zastaw,
- opiniowanie wniosków dot. uzyskiwania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście.

6. W zakresie wspierania zatrudnienia socjalnego - sfinansowanie w razie potrzeby pobytu danej osoby w centrum integracji społecznej.

ROZDZIAŁ VI

DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje, koordynuje i ocenia działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie Gminy Mieścisko. W szczególności do zadań komisji należy:

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego:
 - a) prowadzenie rozmów motywacyjno-informacyjnych z osobami pijącymi szkodliwie i nadużywającymi alkoholu oraz członkami ich rodzin,
 - b) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badanie do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - c) składanie wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy,
- prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia,
- podejmowanie czynności interwencyjnych przeciwdziałających przemocy w rodzinie - procedura Niebieskich Kart,
- współpraca z instytucjami, organizacjami działającymi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

ROZDZIAŁ VII

MONITOROWANIE STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Nad realizacją Programu nadzór sprawuje Wójt Gminy Mieścisko, który podejmuje także niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba osób zgłoszonych do Komisji jako nadużywające alkoholu,
- liczba wniosków do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- liczba osób objętych działaniami pomocowymi,

- liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi,
- liczba osób korzystających z usług Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku i Popowie Kościelnym,
- liczba kontroli i skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

ROZDZIAŁ VIII

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku przysługuje wynagrodzenie brutto:

- a) za udział w posiedzeniu Komisji np. opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opracowanie zapotrzebowania na środki finansowe na realizację w/w programu, organizowanie festynów, happeningu, itp.- w wysokości 100 zł za jedno posiedzenie,
- b) za pracę w zespole d/s leczenia (motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego) - w wysokości 100 zł za jedno posiedzenie,
- c) za przeprowadzenie kontroli w punkcie sprzedaży napojów alkoholowych - w wysokości 10 zł za jeden punkt.

2. Przeprowadzenie poszczególnych czynności przez członków Komisji wymaga uzgodnienia z Przewodniczącym lub Zastępcą Przewodniczącego GKRPA.

3. Wynagrodzenia wypłacane będą w okresach miesięcznych, w terminie do 10 dni po zakończeniu miesiąca, na podstawie zbiorczych list wypłat.

4. W przypadku delegowania członka Komisji (np. kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, szkolenia), przysługuje mu dieta i zwrot kosztów przejazdu na zasadach określonych w przepisach dot. zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej.

5. Wypłata należności, o której mowa w pkt 7 następuje na podstawie polecenia wyjazdu służbowego wydanego przez Wójta Gminy Mieścisko.

ROZDZIAŁ IX

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Środki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, mogą być również zasilane dotacjami z zewnątrz oraz darowiznami sponsorów.
2. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego Programu ujmuje się corocznie w planie budżetu Gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.
3. Dysponentem w/w środków jest Wójt Gminy realizujący zadania zgodnie z przyjętym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia lub zlecenia.
5. Nie przewiduje się finansowania:
 - wynagrodzeń aparatu urzędniczego klubów i stowarzyszeń,
 - wyjazdów zagranicznych, bez względu na cel,
 - programów, które w swoich założeniach uwzględniają zysk,
 - działalności grupy AA, gdyż naruszyłoby to zasady ideowe tego ruchu,
 - indywidualnej pomocy materialnej jakimkolwiek osobom,
 - delegacji dla działaczy lub członków organizacji (z wyjątkiem przypadków oddelegowania na kursy i szkolenia specjalistyczne).
6. Realizacja niniejszego Programu następuje poprzez:
 - finansowanie ofert lub ich zakup od osób prawnych i fizycznych na podstawie umów cywilnoprawnych oraz nadzór nad realizacją tych zadań,
 - tworzenie bazy merytorycznej, organizacyjnej i materialnej do realizacji Programu.

ROZDZIAŁ X

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynację działań związanych z realizacją zadań własnych Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zawartych w niniejszym Programie prowadzi Wójt Gminy Mieścisko.
2. Zobowiązuje się Wójta Gminy do złożenia w terminie do dnia 31 marca 2021 sprawozdania z realizacji niniejszego programu.